

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJSEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU

✓ Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER

★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXV.—LETO XXXV.

CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), AUGUST 19, 1952

ŠTEVILKA (NUMBER) 164

Novi grobovi

LEOPOLD MEVZEK

Včeraj zjutraj ob 4. uri je preminil v Mestni bolnišnici Leopold Mevzek, star 63 let, stanujoč na 1333 E. 41 St. Bolan je bil pet tednov. Doma je bil iz vasi Persej, odkoder je prišel v Ameriko leta 1901. Žena Ana, rojena Kolenc, je umrla leta 1920. Zadnja leta je delal pri Cleveland Punch and Shear Co.

Tukaj zapuška pol-sestro Mrs. Frances Rotter, v Coloradi pa sestro Mrs. Peter Rotar. Čas pogreba, ki se vrši iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 62 St., še ni bil določen.

JOSEPH KASTELIC

Po dolgotrajni bolezni je umrl v nedeljo zvečer na svojem domu Joseph Kastelic, star 62 let, stanujoč na 3576 E. 81 St. Doma je bil iz fare Zagradec na Dolenjskem, odkoder je prišel v Ameriko pred 50 leti.

Tukaj zapuška žalujočo soprogo Sophie, rojena Telatko, nečakinjo Mrs. Anna Susteršič, nečaka Franka Kastelic ter več drugih sorodnikov. Pogreb se vrši v četrtki zjutraj ob 8.30 uri iz Louis Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Lovrenca ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary.

DANIEL POZAR

Včeraj zjutraj je bil najden mrtve v postelji Daniel Pozar, star 38 let, stanujoč na 4231 E. 162 St. Po poklicu je bil mizar. Bil je član društva Janeza Krstnika, št. 37 ABZ.

Tukaj zapuška soprogo Jean, rojena Rodella, sinčka Danny, očeta Franka, poznanega nekdanjega stavbenika, mačeho Mary in brata Franka. Pogreb se vrši v petek zjutraj ob 8.30 uri iz Louis Ferfolia pogrebnega zavoda v cerkev sv. Henrija na Harvard Ave. ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary.

JULIA SHINE

Po daljšem bolehanju je umrla 1. avgusta v Uniontown bolnišnici v Pennsylvaniji, Julia Shine, rojena Stajnrach, stara 70 let. Živela je 35 let s sinom Victorjem v Masontownu, Pa., zadnjih 12 let pa od časa do časa pri hčerki Angela na 1139 E. 63 St. Soprogo Michael je umrl pred 16 leti. Rojena je bila v Knežaku pri št. Petru na Krasu. Bila je članica društva št. 570 SNPJ v Masontownu, Pa.

Pokojnica zapuška šest otrok: Victorja, Mrs. Dora Shine, oba v Masontownu, Pa., Mrs. Stella Koporc v Clevelandu, Mrs. Sophie LaBianca v Brooklynu, N. Y., Harry in Angela v Clevelandu, tri sestre v Masontownu: Mrs. Jennie Shine, Mrs. Helen Branisel in Mrs. Frances Estanich ter sestro Antonijo Shine v stari domovini, brata Ignac Stajnrach v Carmichael, Pa., in Jožefa v stari domovini, 12 vnukov in več drugih sorodnikov. Pogreb se je vršil 14. avgusta iz hiše žalosni v Masontownu v cerkev sv. Marije v Leckrone, Pa., in nato na ondoto pokopališče.

JOHN SVITKOVIČ

Včeraj popoldne je naglo preminil John Svitkovič, star 47 let, stanujoč na 6124 Glass Ave. Pogreb se vrši v četrtek zjutraj iz Zakraskovega pogrebnega zavoda. Podrobnosti bodo poročane jutri.

VAŽNI RAZGOVORI V MOSKVI-- MED SOVJETI IN KITAJCI

MOSKVA, 18. avgusta—O sedanjih važnih razgovorih med predstavniki Kremolina in kitajsko delegacijo, ki predstavlja odlične glave iz kitajskega gospodarstva, vojske in stranke, se je javilo, da gre za to, da se odnosi med obema državama poglobijo, in da priskoči ena država drugi na pomoč, kjer je potreba najnujnejša.

Odmevi v inozemstvu

Londoni krogi naglašajo, da je prišla kitajska delegacija v Moskvo ravno v času, ko je pekinški radio poslal poziv severnim Korejcem, da vzdržijo na višini morale, ko gre za rešitev korejskega vprašanja. Pekinški radio je trdil, da so Kitajci in severno Korejci zadosti močni, da izbojujejo končno zmago, kakor tudi, da oboji uživajo popolno simpatijo Sovjetske zveze.

V Tokiu so mišljenja, da bo Sovjetska zveza stavila od svoje strani predlog, kako naj se konča vojna na Koreji. Med tremi komunističnimi državami, ki so direktno ali indirektno sodelovale v vojni na Koreji, tako trdijo tukaj, ni soglasij. Že Kitajci sami doma trdijo vedno upornejša, da se tiče vojna na Koreji severne Korejce, ne pa Kitajcev.

Politični krogi v Tokiu tudi povdarjajo, da je s samostojnostjo Japonske, ki ima svoje interese tudi na Koreji, kar je pokazala polpretekla zgodovina, nastopil na Daljnem vzhodu važen faktor, na katerega se je ozirati, ko se rešuje korejsko vprašanje.

Nadalje povdarjajo v Tokiu, da posebno severni Korejci čutijo, da je zanje dolgotrajna vojna pretrda in predragost stvar. Južna Koreja se je gospodarsko z zavezniško pomočjo opomogla, dočim je severna Koreja bila v zadnjem času težko bombardirana.

Vezi med Rusijo in Kitajsko

Politične spekulacije v razlaganju moskovskih pogajanj vedo povedati:

Kitajski komunisti zahtevajo od Rusije, da na nadaljnje kredite, da bodo Kitajci lahko nakupovali industrijske proizvode, predvsem masinerijo.

Sovjetski tehnični strokovnjaki naj pomagajo reorganizirati Kitajsko.

Rusija naj pojači svojo trgo-

vino s Kitajsko, ki trpi vsled blokade zapadnega sveta.

Rusija naj pomaga Kitajski, da se razširi železniško omrežje in da se dežela industrializira.

Med obema državama naj bi prišlo do nove splošne vzajemne pogodbe. Pogodba med Kitajsko in Rusijo je bila sklenjena 1950. Po tej pogodbi je Rusija dovolila Kitajski \$300,000,000 posojila, da bi si Kitajski lahko nakupila potrebne stroje v dvigu domačega gospodarstva. Kitajski trpi na pomanjkanju transportnih sredstev.

Poleg strogo gospodarskih vprašanj, je na dnevnem redu konference tudi vprašanje stranke kot take. Moskva zahteva, da se znajdete obe stranki na istih principih tako glede doktrine, kakor tudi taktike in pride tako do učinkovitejšega sodelovanja obeh strank.

Nadalje se trdi, da je v kitajski komunistični stranki močna struja, ki se označuje s "kitajskim Titoizmom."

Končno je zunanje politični povdarek teh razgovorov v Moskvi v tem, da je tako v interesu Moskve, kakor Pekinga, da sprejmeta končni sklep o potih in ciljih obeh držav na Koreji. Pogajanja, ki so se danes sicer obnavljala, ne dajejo nobenih nadaljnjih pozitivnih rezultatov. Stanje zastoja ne more trajati večno, torej je odločiti ali naj se obnovijo sovražnosti na celi črti in pride do zmagovalca in premaganca, ali pa se najde izhod iz zastoja v pogajanjih, ki pa je mogoče samo, če se pristane na zavezniški predlog o izmenjavi vojnih ujetnikov.

Pogreb

Pogreb pokojnega Frank Pierce se vrši v sredo ob 8.30 uri iz Grdinovega pogrebnega zavoda, 17002 Lake Shore Blvd., v cerkev sv. Agate na 1269 Lakeview Rd. ob 9. uri ter nato na pokopališče Calvary.

Emily Mahne in Tony Podobnik.

Konvencija, ki šteje z glavnim odborom vred 166 članov, se je prvi dan zasedanja organizirala in slišala poročila glavnih odborov. Določila si je dnevnice po \$20. V imenu Hrvatske bratske zajednice jo je pozdravil bolniški tajnik John Ovcarič.

V konvenčni izvršni odbor so bili izvoljeni za predsednika Matt Anzelc, Aurora, Minn.; za prvega podpredsednika Frank Vranichar, Joliet, Ill.; za drugega podpredsednika Paul Oblak, Center, Pa.; za tajnika Frank Tomsich Jr., Ely, Minn.; dva slovenska zapisničarja, Anton J. Terbovec, Cleveland, in Anton Krapenc, Chicago, ter dva angleška zapisničarja, Frances Erzen, Cleveland, in Stanley Pechaver, Ely, Minn.

Konvenciji prisostvuje tudi večje število častnih delegatov in delegatinj, ki so se odlikovali v predkonvenčni kampanji za povečanje članstva.

ZLA USODA GA JE PREGANJALA

SELDEN, N. Y., 18. avgusta — Na ljudski šoli Shoreham v Ronkonkoma, Long Island, je bil za ravnatelja šole Robert E. Hiller, star 27 let.

Redni dohodki niso krili njegovih potreb, posebno še, ker je njegova žena v visoki nosečnosti in pričakuje poroda v par tednih.

Robert Hiller je iskal postranskega dela in je v počitnicah vozil mleko. Med njegovim tovornim avtomobilom, s katerim je razvažal mleko in drugim potniškim avtomobilom je prišlo do karambola, v katerem je bil ravnatelj Hiller ubit.

Progresivni kandidat

TACOMA, Wash., 18. avgusta —Kandidat progresivne stranke Vincent Hallinan, po poklicu odvetnik iz San Francisca, se je vrnil iz zaporov. Hallinan je bil obsojen na zaporno kazen šestih mesecev, ker ni ubogal sodišča.

O svojem bivanju v ječi se je Hillinan izrazil pohvalno. "Ni bilo ravno slabo," je dejal in nadaljeval:

"Sedaj je čas, da začnemo z delom in da vrnemo Ameriko ljudstvu."

POLIOJU V CLEVELANDU

Število na polju obolelih oseb je naraslo na 275, medtem ko jih je bilo v lanskem letu v istem času le 29. V družini Rygalski v Parmi se je pripetilo, da je 11-letni sinček Edward obohel na polju v četrtki, za njim pa sedem let stara sestra Judith takoj v soboto. Oba otroka sta bila prenešana v bolnišnico.

Rojak oropan

Rojak Louis Ambrozich, star 67 let, je prišel pozno v nedeljo zvečer iz Chisholma, Minn., na obisk k družini svojega sina Louisa ml. na 1160 E. 63 St. Prišel je z busom v družbi Mrs. Mary Ulrich, stara 70 let, ki je prišla semkam na konvencijo Ameriške bratske zveze. Prišliši v Cleveland, sta vzela avto-taksi na dom družine Jerry Marsh na 1245 E. 59 St. Ko sta se nahajala v taksiju, se je rojak Ambrosich nekajkrat prepričal, če ima svojo denarnico v žepu. Čim je vstopil v hišo pri Marsichevih, se je zopet potipal v žep in tedaj denarnice ni bilo več v žepu. V denarnici je imel \$250, ves denar, ki ga je prinesel s seboj. Obrnil se je na avtotaksi družbo v nadi, da bi voznik morda našel denarnico kje v taksiju, toda poizvedovanja do sedaj niso bila uspešna.

Na obisku

Iz Rock Springsa, Wyo., se nahajata v Clevelandu Mr. in Mrs. Tony Rudolph. Mrs. Rudolph je delegatinja na konvenciji ABZ. Ob priliki svojega obiska tukaj bosta obiskala tudi znanca Mr. in Mrs. Cigoy na E. 200 St., pozneje pa se podasta v Cheswick, Pa., na kratek obisk. To je njiju prvi obisk v Clevelandu, katero mesto se jima zelo dopade.

Prog. Slov. krožek št. 2

Članice krožka št. 2 Progresivnih Slovencev so vabljeni, da pridejo na redno sejo v sredo zvečer ob osmih v navadnih prostorih Slovenskega narodnega doma na St. Clair Ave. Na dnevnem redu bo več važnih stvari.

Republikanci odpovedali na celi črti; A.D.A. za kandidaturo Stevensona

A.D.A., KI SE JE PROTIVILO TRUMANU, JE ZA STEVENSONA

WASHINGTON, 18. avgusta—Progresivna organizacija "Americans for Democratic Action" se je odkrito zavzela za kandidaturo Stevenson-Sparkman in trdi o obeh demokratskih kandidatih, da je njuno dosedanje delo jamstvo, da bosta vodila humano politiko in zagovarjala liberalne ideje.

Imenovano demokratsko gibanje se bavi istočasno s programom ameriške republikanske stranke in ga označuje kot takega, ki v nobenem pogledu ne odgovarja zahtevam sedanjega svetovnega položaja.

Odkar je postal Eisenhower republikanski kandidat, je podajal take izjave, ki ga kažejo kot naivnega nepoznavalca domačih problemov, enako pa tudi kar se tiče zunanje političnega polja.

Eisenhower zavrača sedaj kot republikanski kandidat ravno tisto zunanjo politiko, v kateri je sam zrastle do visokih položajev.

Republikanski notranje politični program je, kar se tiče državljanskih svoboščin, navadna laž.

Podpredsedniški kandidat Sparkman se sicer ne strinja z vsemi zahtevami gibanja A.D.A. na polju državljanskih svoboščin, je pa borilec, da gre v tem vprašanju Juga vsa stvar na bolje.

Pripomniti je, da je bilo gibanje A.D.A. zoper nominacijo predsednika Trumana leta 1948, je pa kasneje spremenila svojo taktiko in ko je demokratska konvencija leta 1948 v Philadelphiji sprejela notranje politični demokratski program, se je tudi gibanje A.D.A. zavzelo za kandidaturo Truman-Barkley.

"Najbolj neodgovorni senator"

SPRINGFIELD, Ill., 18. avgusta — Republikanski senator Everett M. Dirksen je te dni prišel na dan z izjavo, da je demokratski kandidat Stevenson "najslabši governor, kar jih je imela Amerika od začetka tega stoletja." S to izjavo senatorja Dirksena se je bavil protestantovski pastor Graebel, ki je izjavo s prižnice označil za "otipljivo laž."

Toda pastor Graebel ni ostal samo pri tem temveč je Dirksena karakteriziral kot "enega najbolj neodgovornih ljudi, tako v senatu, kakor tudi v lastni republikanski stranki."

V vrtincih ameriškega gospodarstva

WASHINGTON, 18. avgusta —Federalna vlada ceni, da bo letos znašal ameriški proizvod 343 milijard dolarjev.

Tajnik za delo Tobin je izdal statistiko, da je v Ameriki računati na 15,525,869 uradnikov v javnih službah posameznih držav in federalne vlade.

Dr. Frank Endicott iz Evans-tona, Ill., je zbral podatke, kakšna bodočnost čaka mladino, ki je dovršila visoke šole. Endicott trdi, da se plače dvigajo, da je več mest na razpolago, da se iščejo inženirji, da pa tudi narašča povpraševanje po študentih, ki so se izšolali v trgovski in prodajni stroki. Endicott se je s tem raziskavanjem bavil polnih 6 mesecev.

Demokratska večina v senatu

Senator Earl Clements, ki načeljuje senatnemu odboru za volitve, je napovedal, da bo v prihodnjem senatu najmanj 55 demokratskih senatorjev. Sedaj sedi v senatu 49 demokratov in 47 republikancev.

Napoveduje se nadalje, da bo volilna borba v vrstah demokratske stranke izredno živahna. Kakih 150 demokratskih senatorjev, članov spodnje zbornice in governorjev, se bo stavilo na razpolago Stevensonu in Sparkmanu in vodilo propagando širrom Amerike.

Mrs. India Edwards, ki je podpredsednica demokratskega izvršilnega odbora, je najavila, da bodo pri bodočih volitvah igrale ameriške žene zelo važno vlogo.

Republikanski dirindaj

Zanimive so debate v republikanskih vrstah v vprašanju ali naj Taft pomaga Eisenhowerju, ali pa je bolje, da pustijo Eisenhowerjevi pristaši Tafta popolnoma v miru. Če bo Taft nastopil v volilni agitaciji, potem gotovo ne bo zagovarjal popolnoma Eisenhowerjeve notranje in zunanje politike. Taka agitacija pa Eisenhowerju ne more koristiti, marveč le škoditi.

Kandidat Eisenhower se zaveda, da je republikanska stranka od zadnje konvencije dalje notranje razdrojena. Trdi se, da bo Eisenhower, ko se bo vrnil senator Taft začetkom septembra v Washington, skušal dobiti z njim sestanek in ga pridobiti zase, seveda na enotnem programu ameriške notranje in zunanje politike.

Direktorij AJC

V sredo zvečer ob 7.30 uri se vrši seja direktorija Ameriško-jugoslovanskega centra na Recher Ave. Prosi se vse direktorje, da so gotovo ob času na mestu.

Davčni urad je glede izdatkov posameznih ameriških držav prišel do zaključka, da se posamezne ameriške države zadolžujejo. Leta 1946 je bila od 48 držav samo ena, ki je izdala več kot je prejela; leta 1951 pa je bilo že 27 takih držav, ki so končale svoje proračunske leto s primanjkljajem, torej se dolžijo.

Statistični delavski urad si je zastavil vprašanje, kakšno je bilo razmerje med prejemki in potrošnjo v ameriških družinah. Ko je junija 1950 nastala vojna na Koreji, se je vojna psihoza očividno oprijela tudi ameriških družin. Kajti zbrani podatki dokazujejo, da so ameriške družine leta 1950 po korejskih sovražnostih izdale 6% več kot so prejemale, se je torej začelo zadolževanje.

TRMOGLAVA POTNICA

BOSTON, Mass., 18. avgusta —Ko je privozil vlak na Južno postajo in so morali izstopiti vsi potniki, je bil postajenačelnik obveščen, da se nahaja v enem vozu potnica, ki ne mara izstopiti. Železniški uradnik jo je povpraševal po razlogih, in je potnica pojasnila, da je drago plačala svojo vožnjo, vozni listek pa je vzela za to, da si ogleda celotno mesto Boston.

Trmoglava potnica se je dala končno potolažiti in je izstopila iz voza, ker ji je železnica plačala vožnjo do hotela, kjer se je nameravala nastaniti in ji kupila listek, da je lahko prisostvovala nogometnim igram.

ALI BO ŠEL ZA BRATOM?

PARIZ, 18. avgusta—Brat pokojnega britanskega kralja vojvoda Windsorski se je nahajal v Italiji na zdravljenju. Poročila povedo, da bo leha na želodcu.

Ko se je vojvoda vrnil iz Italije v Francijo v Pariz, ga je napadlo trganje v križu in počuti se slabo. Ko je stopil v privatni avtomobil, je rabil pomoč svoje žene, bivše Američanke, sedaj vojvodinje Windsorske, katero je poročil po odhodu z britanskega prestola.

NI VREDNO BITI SKREGAN

MIAMI, Fla., 18. avgusta—Tukajšnji list "Miami News" poroča sledeči dogodek. Zakonski par, ki ni med seboj spregovoril nobene besede prav od leta 1935, je bil sprijaznjen po nesreči. Orkan je poškodoval njuno hišo, razkril streho in potegnil za seboj tudi par, ki je bil v sporu. Žena se je vdala in je pripomnila: "Je res smešno, če greva oba skupaj ven iz hiše, pa da ne bi govorila."

STAVKA V GUMIJU

AKRON, O., 18. avgusta—To mesto je prizadeto vsled stavke v podjetju B. F. Goodrich Co. Na stavki je 13,000 tukajšnjega delavstva. Če se bo stavka razširila na vsa podjetja Goodrich Co., bo prizadetih 30,000 delavcev, ki delajo na proizvodnji gumija.

Srebrna poroka

Mr. in Mrs. Joseph Tomsick iz 15922 Whitcomb Rd. obhajata ta teden 25-letnico svojega srečnega zakonskega življenja. Za to priliko sta prišla hči Frances in zet Lt. William Selters iz Houston, Texas, na obisk. V četrtek zjutraj se bosta podala v Sacramento, Cal., kamor je bil Lt. Selters nastavljen na službeno mesto. Slavljenecema čestitamo k dogodku ter jima želimo še mnogo let sreče, zdravja in zadovoljstva!

Dodatek

Dodatno k poročilu o pokojnemu John Trček se poroča, da je družina bivala dolga leta na 1075 E. 64 St., v času bolezni se je pa nahajal pri hčerki Mrs. Emi Zakrjšek na Addison Rd., katere se sedaj s svojo družino vseli v stanovanje očeta na E. 64 St.

Redna seja

V sredo zvečer ob osmih se vrši redna seja društva Waterloo Grove, št. 110 WC v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Članstvo je prošeno, da se udeleži v polnem številu.

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
Henderson 1-5311 — Henderson 1-5312
Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)

By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
(Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
For One Year—(Za eno leto) \$10.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:

(Za Kanado, Evropo in druge inozemske države):
For One Year—(Za eno leto) \$12.00
For Six Months—(Za šest mesecev) 7.00
For Three Months—(Za tri mesece) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

CLOWNI NA POLITIČNEM ODRU

(1)

Med prvimi volilnimi izjavami, ki jih je podal demokrat Stevenson, je bila temeljna politična tista o namenu volitev. Pri volitvah se spozna ali gre za politično zrel narod ali ne. Gre za njegove predstavnike, ki se potegujejo za njegovo zaupanje, da namreč ti pokažejo kako oni sami v sebi izpričujejo politično zrelost in jo znajo ceniti in z njo računati pri narodu.

Stevenson je dejal, da so volitve vzgojno političnega pomena in da gleda nanje s tega načela. Torej ne, da bo nasprotnika iztrebil, marveč, da se v političnem dvoboju in tekmi končno izkristalizira, kaj hoče narod—volilci. S tem se pa tudi izkristalizira, kaj je v državi, kjer gre za vlado "iz ljudstva, z ljudstvom in za ljudstvo," končno državni interes tako v zunanji politiki, kakor tudi v notranjem območju.

Če listamo britansko politično zgodovino in volilno agitacijo britanskih političnih strank, moramo brezpogojno priznati, da je to načelo obvladovalo Britance v vsej njihovi zgodovini. Do nastopa laboristov sta obstojali v Veliki Britaniji dve politični stranki, liberalci in konservativci, ki so sicer tekom razvoja imena strank spreminjali, toda jedro je ostalo isto. Kadar je šlo v britanski politični zgodovini bolj za povdarek kolonialnih vprašanj, se je to dejstvo prikazalo britanskemu volicu, oziroma ga je čutil sam in volil v kolonialni politiki sposobnejše konservativce, ki so imeli že dognano prakso. Kadar pa je bil interes večjega finančnega, gospodarskega in trgovskega značaja, zlasti vprašanja trgovine, tako notranje, kakor zunanje, je šel britanski volilec za liberalci, ker so oni imeli na tem polju več prakse.

Najbolj zgovorna priča politične zrelosti volivstva in vodstva pa je bil sicer zakasneli—po mnenju drugih—nastop socialistov in njihova vlada. Nihče ne bo mogel oporekati Britancem, da so zrel politični narod. Zgodovina njihovega imperija je stara skoro 400 let, vendar še danes ni znakov notranjega propadanja britanske družbe, kakor se je propadanje rimske družbe pojavilo še pred pretekom dobe 40 let rimskega imperija, kar je končno vedlo do popolnega razpada tudi tega imperija.

Velika Britanija je bila prva izrazito industrijska država, ki je začela z industrijsko revolucijo. Položaj delavstva je bil z nastopom industrijske revolucije slab, da ne rečemo obupen. Saj je, da ponovimo, eno temeljnih del modernega socialističnega gibanja, če ne v idejno programskem, pa gotovo v propagandnem pomenu, delo Friedricha Engelsa "Položaj delavskega razreda v Angliji."

Ugotovimo dalje: Na evropskem kontinentu, kjer je šla industrijska revolucija za britansko, so kmalu nastopile delavske politične stranke z raznimi imeni in programi. Glavna tekma je bila med socialnimi demokrati, ki so bili redoma povsod v večini in krščanskimi socialci, ki so bili v manjšini. Kljub desetletjem političnih delavskih gibanj, kljub desetletjem delavskih unijskih organizacij, raznih konsumov in zadrug, na evropskem kontinentu nikjer ni prišlo do socialistične ureditve države in družbe! Rуска revolucija leta 1917 je iztrgala evropskim socialističnim teoretikom vajeti iz roke in izvedla doma socialistično, torej v Rusiji, kjer tega nihče ni pričakoval.

Britanec se je ogledoval po liberalcih in konservativcih. Šele v začetku tega stoletja imamo neznatne klube, krožke, kakor "Fabian Society," ki so se bavili s socialnimi vprašanji, in iz katerih je končno zrastle britanska laboristična partija.

Vkljub temu pa, da so britanski socialisti po prvi vojni delili vladne posle z drugimi strankami, je prišel po mnenju politično zrelega Britanca čas za izvajanje laborističnega programa v praksi šele po zadnji svetovni vojni. Socialisti so ga začeli izvajati, britanski volilec je smatral, da je ta oblika v interesu države in družbe in se je tega sistema svobodno in resno oklenil. Pri vsem tem pa ni šlo ne sedaj, ne popreje pri Britancih za kake demagoške fraze, marveč vedno za argument in protargument!

L.C.

ZA ŠT. RUPERTSKE ŠOLARČKE

NEW HEPSTEAD, Long Island, N. Y.—Naknadna imena darovalcev in prejete vsote:

Rudi Weibel, Brooklyn, N. Y., \$2; John Simončič, Belmont, L. I., tri groše svinčnikov \$5; Anton Černe, New Smyrna Beach, Fla., \$1; Jože Ceglar, Samsula, Fla., \$1; Ančka Svertvein, New Smyrna, Fla., \$1; John Sitar, Brooklyn, N. Y., \$20; Vincent Strukel, Hempstead, L. I., \$1; Mrs. John Karich, Witt, Ill., \$2; Tesie Mose, Brooklyn, N. Y., \$3; Frank Kovačič, Cooperstown, N. Y., \$1; Andrew Spolar, Chicago, Ill., \$10; Dr. Joseph Gorčar, Hempstead, L. I., \$1.

Nabrano po Mr. in Mrs. Albin Videtič v Clevelandu, Ohio: Mr. in Mrs. Albin Videtič, dva groša svinčnikov \$20; Mr. Somrak, \$1; John Kunstel, \$6; Samuel Joseph Moranc, \$1; Michael Rickert, \$1; Peter Land, \$1; Frank Klemenčič, \$5; John E. Drage, \$1; Steve V. Christoph, \$1; Zavrli, \$1; Frank Kumek, \$1; Mr. in Mrs. Joseph Plannsek, \$2; John F. Kovačič, \$3; Anton Petkovšek, \$2; Mrs. Rose Kopre \$1;

Frank Gospodarich, \$5; Mrs. Anton Perše, \$1; Mrs. Ernestine Jevce (Perše), \$2; Mimie Marin, \$5; Anton Majcen, \$2; Joe in Ida Lap, \$3; Anna Hribar, \$1; Frank Grčar, \$5; A. Zupančič, \$1; Mrs. Gubanc, Geneva, Ohio, \$1; Mr. in Mrs. John Kovačič, \$1; Tony Tanko, \$2; L. Hrvatin, \$1; Richard Althabers \$1; John Mole \$5; Mrs. Rose Lapp, Geneva, Ohio, \$5; Frank Znidarski, \$2; Mr. in Mrs. Anton Perušek, Willoughby, Ohio, \$5; Mr. in Mrs. Frank Kodrič, \$5; Lojzka Čebular, \$1; Frank Hribar, Euclid, Ohio, \$10.

V imenu Št. Rupertskega otroka in mene vam vsem darovalcem, se toplo zahvaljujem, ker ste mi pomagali, da ponese sam otrokom, ki so nujno potrebni. Plačilo za moj trud, naj bo veselje otrok.

Prosim tudi, da se ne pošilja več!

Pred odhodom mi bodite pozdravljeni in na veselo svidenje. In tudi najlepša hvala Enakopravnosti, ki mi je šla tako na roko!

Štruklov Polde.

Opozorila volivcem

Nobene besede ne boste imeli pri izvolitvi bodočega predsednika dežele, če se ne registrirate. Glejte tudi, da opozorite na to svoje sorodnike, sosedo in prijatelje. Vsa pojasnila glede registracije za volitve dobite, ako pokličete zadevni urad mestne hiše ali pa urad Board of Elections.

Leta 1950 je šlo rekordno številu volivcem na volišče, kljub temu je bilo 742.000 državljanov v državi Massachusetts, ki niso mogli voliti, ker se niso registrirali. Iz istega vzroka ni šlo na volišče 292.000 državljanov v državi Oregon, 479.000 v Kentuckiji, 753.000 v Illinoisu. Ne zavrzite svoje volitvene pravice le-tos. Poizvedite, kdaj in kje se lahko registrirate. Pokličite City Hall ali pa urad Board of Elections.

Neregistrirani volilci v posameznih državah v letu 1950:

Alabama, 1,049,000; Arizona, 163,000; Arkansas, 580,000; California, 1,969,000; Colorado, 245,000; Connecticut, 314,000; Delaware, 31,000; Florida, 756,000; Georgia, 909,000; Idaho, 89,000; Illinois, 753,000; Indiana, 330,000; Iowa, 195,000; Kansas, 23,000; Kentucky, 497,000; Louisiana, 662,000; Maine, 177,000; Maryland, 650,000; Massachusetts, 742,000; Michigan, 507,000; Minnesota, 111,000; Mississippi, 478,000; Missouri, 143,000; New Jersey, 880,000; New Mexico, 129,000; New York, 3,943,000; Montana, 101,000; Nebraska, 60,000; Nevada, 23,000; New Hampshire, 40,000; North Carolina, 711,000; North Dakota, 67,000; Ohio, 281,000; Oklahoma, 382,000; Oregon, 292,000; Pennsylvania, 2,074,000; Rhode Island, 164,000; South Carolina, 601,000; South Dakota, 111,000; Tennessee, 879,000; Texas, 3,076,000; Utah, 90,000; Vermont, 56,000; Virginia, 1,354,000; Washington, 256,000; West Virginia, 92,000; Wisconsin, 423,000; Wyoming, 29,000.

(Common Council for American Unity)

DRUGI AGREGAT V HIDROELEKTRARNI

Nova hidroelektrarna Sapunčica pri Bitolju obratuje sedaj dobre tri mesece s prvim agregatom z 2.000 konjskih moči in je v tem času dala področju Bitolju in Prilepa 1.13 milijona kilovatnih ur električne energije. Ko bo zgrajen daljnovod, pa bo preskrbovala tudi Resan. V kratkem bo začel obratovati tudi drugi enak veliki agregat s turbino iz Litostroja in generatorjem iz tovarne "Rade Končar." Montaža tega drugega agregata je v glavnem končana.

Univerzitetna knjižnica v Ljubljani

Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani je bila zgrajena v letu 1941 po načrtih znanega slovenskega arhitekta Jožeta Plečnika. Med minulo vojno pa je malone vsa postala žrtev plamenov, ko je dne 29. januarja treščilo v njo nemško letalo. Izguba knjig je bila ogromna. Zgorelo je okoli 50 tisoč zvezkov, zlasti priročnikov, slovarjev, enciklopedij, revij in drugega. Na srečo so ostali rokopisi in redkosti nepoškodovane. Skoro vso izgubo knjig so po večini lahko nadomestili, manjkajo le še nekatere inozemske enciklopedije.

Danes je knjižnica lepša kot prej

Že leta 1947 na Prešernov dan, je bila knjižnica zopet slovesno odprta in sprejema leto za letom, dan na dan slušatelj slovenske univerze, njih profesorje in druge kulturne delavce.

Narodna in univerzitetna knjižnica opravlja kot največja in kot centralna slovenska knjižnica naslednje naloge: zbira, hrani in po knjižničarskih pravilih obdeluje vsaj tiskarske in grafične izdelke Slovenije, drugih republik Federativne ljudske republike in ves inozemski slovenski tisk; izpopolnjuje svoje znanstvene zbirke z literaturo, ki naj ustreza potrebam in zahtevam univerze in visokih šol ter strokovno in znanstveno delujočega občinstva; zbira in hrani tuje publikacije, ki se kakorkoli nanašajo na Slovenijo in Jugoslavijo; zbira in hrani kulturno pomembno slovensko rokopisno gradivo; pomaga znanstvenim in strokovnim knjižnicam v Sloveniji z navodili o poslovanju ter pri strokovnem izobraževanju njihovih nameščenec; dalje pošilja dolžnostne izvode tiskanih stvari Ljudske republike Slovenije centralnim knjižnicam vsake ljudske republike v Jugoslaviji.

V knjižnici je okoli 450.000 zvezkov. Zbirke stalno izpopolnjujejo, kolikor je pač v današnjih razmerah mogoče. Najprej si prizadevajo, da bi dobili slovenske knjige—starejše—kolikor jih še nimajo. Potem iščejo enciklopedična dela in standardne publikacije z vseh področij: znanosti, zlasti tehnike in medicine, ker sta v preteklosti ti dve panogi bili v tej knjižnici najbolj zanemarjeni. Posebna skrb velja literarno pomembnim rokopisom in slovenskim redkostim. Če drugače niso dosegljivi, jih prefotografirajo ter tako olajšujejo znanstvenikom raziskovanje. Tako so v zadnjih dveh letih nabavili fotografije skoraj vseh redkih knjig iz protestantizma, ki so raztresene po vsej Evropi.

(Slovenska izseljenska matica)

2000 staro grobnico so izkopali v Šempetru v Savinjski dolini

Nedavno so šempetrski združniki na svoji zemlji našli zanimivo srečanje s preteklostjo. Ko so si na tem kraju hoteli nakopati nekaj gramoza, so nenadoma našli na kamne s čudnimi podobami in okrasi. Obvestili so o tem vodstvo celjskega muzeja, ta pa zavod za arheološka izkopavanja. Strokovnjaki, ki so si stvar ogledali, so kmalu ugotovili, da so zadružniki nehoti odkrili enega izmed važnih spomenikov slovenske preteklosti. Ti kamni, ki jih sedaj dvigajo iz zemlje, so ostanki nad 2.000 let stare grobnice plemenite celjske rodbine Priscianov. Strokovnjaki upajo, da bodo lahko iz izkopanih ostankov v celoti spet zgradili nekdanjo grobnico in menijo, da so odkrili enega najpomembnejših zgodovinskih spomenikov v Evropi.

Strokovnjaki so že za trdno ugotovili, da je bila grobnica zgrajena okoli leta 150 pred Kristom in da jo je okoli leta 280 spodjedla ter porušila voda in da je bila grobnica izdelana iz vitanjskega marmorja. Vse to so razbrali iz raznih napisov, podob in okrasov na kamnih, nekaj pa iz obeh kipov, ki so ju doslej dvignili iz proda. Na kipu, ki še ni čisto izkopan, se že vidi, da

predstavlja moža. Strokovnjaki trdijo, da kip v resnici predstavlja celjskega župana v tistih časih, ko so gospodarili na Slovenskem še Rimljani in se je Celje imenovalo še Celea.

Drugi kip enake velikosti, ki so ga že postavili v travo poleg drugih izkopnin, pa predstavlja županovo ženo Justo. Morala je biti imenitna gospa, kajti umetnik ji je nadel podobo kmečke boginje Cerere. Morda je bila županja v resnici zaščitnica okoliških kmetov, morda celo dobitnica mestnih revežev, kajti na kolenu drži posodo s kruhom. Poleg županje, kmečke boginje, pa so med izkopaninami še drugi sledovi, ki pričajo, da je bil kmečki stan v tistih časih v celjski okolici spoštovan in da se je prebivalstvo bavilo s kmetijstvom. Na dveh ali treh kamnih so upodobljeni prizori iz kmečkega življenja. Na enem je na primer upodobljen pastir z ovco, na drugem lovec z zajcem in ribo. Na drugih kamnih, ki so ostanki sten, pročelja in ostrešja grobnice, pa so prikazani številni prizori iz bajeslovnega življenja. Strokovnjaki pa marsičesa še tudi nočejo pokazati in je verjetno, da bodo njegovo javnost še bolj presenetili!

(Slovenska izseljenska matica)

JUGOSLAVIJA NA TRŽASKEM VELESEJMU

Trst.—Angloameriška vojaška uprava v Trstu še vedno ni izdala jugoslovanskemu gospodarstvenemu zastopstvu v Trstu potrebnih dovoljenj za uvoz blaga, ki ga namerava Jugoslavija razstaviti na letošnjem tržaskem mednarodnem velesejmu. Jugoslovanski gospodarski predstavnikovo prošnjo rešuje italijansko niki so za omenjena dovoljenja zaprosili že meseca marca, sedaj pa se je izvedelo, da njihovo prošnjo rešuje italijansko finančno ministrstvo, ker je po sporazumih, sklenjenih med angloameriško vojaško upravo in italijansko vlado, tržaska zunanja trgovina vključena v italijansko. Italijanske oblasti postavljajo Jugoslaviji nesprejemljive pogoje, ker hočejo uvoz jugoslovanskega blaga za tržaski velesejem vključiti v okvir italijansko-jugoslovanskega kliranga. Zaradi teh težav, ki jih delajo italijanske oblasti, je zelo zmanjšana možnost jugoslovanske udeležbe na tržaskem velesejmu.

Kaže, da delajo italijanske oblasti podobne težave tudi drugim državam, kajti čeprav manjka le še dva tedna do otvoritve velesejma, je doslej določen kontingent uvoznega blaga šele samo za Avstrijo.

V preteklih letih se je Jugoslavija že zelo uveljavila z blagom, ki ga je razstavljala na tržaskih velesejmi. Letos namerava razstavljati na 500 m² površine galanterijo, izdelke kemije in živilske industrije in izdelke domače obrti. V posebni tovarni pa bo razstava jugoslovanskega lesa. Na velesejmu bodo tudi prodajali jugoslovanske usnjene izdelke, cigarete, izdelke živilske industrije in pijačo.

(Po "Slovenskem poročevalcu")

PRVA AVTOMATSKA TELEFONSKA CENTRALA V ČRNI GORI

V Titogradu so 8. junija v navzočnosti predsednika vlade Črne gore Blaža Jovanovića in članov vlade, podpredsednika Prez. Ljudske skupščine Črne gore Jovana Četkovića, zastopnika JLA in zastopnikov množičnih organizacij slovesno odprli prvo avtomatsko telefonsko centralo v Črni gori.

(Slovenska izseljenska matica)

AMERIKANCI OBSTRELUJEJO AMERIKANKE

TOKIO, 18. avgusta — V korejskih vodah je prišlo do usodnih strel, ki jih je oddala ameriška vojna ladja, čistilec min na drugo ameriško ladjo. Čistilec min je pri tem ubil dva mornarja, devet ostalih na ladji Grapple, na katero so bili oddani streli, pa je bilo ranjenih. Usodno zmoto je pripisovati dejstvu, da med ladjema ni bilo pravih izmenjav signalov.

ATENTAT NA TOVARNARJA KAISERJA

TAHOE CITY, Cal., 18. avgusta—Pri tekmarh brzih čolnov na Lake Tahoe, katerih se je udeležil tudi industrialec Henry J. Kaiser, je bil poizkušen atentat na njega. V njegov čoln je bil položen eksplozivni material. Zarota je bila pravočasno odkrita.

Današnje poročilo policije, ki je izvedla preiskavo o trditvah Kaiserja glede nameravanega atentata na njega, pravi, da so Kaiserjeve obdolžitve stvarne.

CLEVELANDČAN UBIT V ANGLIJI

Družina Nook, ki živi na 690 E. 123 St., je prejela poročilo, da je bil 15. julija pri letalski nesreči ubit njen sin John, ki je bil nameščen v letalski službi v Angliji kot narednik.

John je šel v ameriške letalske baze v Angliji leta 1948. Poročil je Irko Florence Cuth in je bil tudi oče enega otroka, ki je star tri mesece. Truplo vojaka je bilo pokopano v Lurganu, severna Irska.

ZOPET ODLOŽITEV POGAJANJ

SEOUL, Koreja, 19. avgusta—Obe delegaciji za premirje na Koreji ste se sestali in se pogajali eno uro. Na predlog zaveznike delegacije so se nadaljni sestanki zopet odložili do 27. avgusta.

Zopetna odložitve se tolmachi tudi v zvezi z trenutnimi važnimi pogajanjmi med Rusi in Kitajci v Moskvi.

POVODNI V ANGLIJI

LYNMOUTH, Anglija, 18. avgusta—Južno zapadno Anglijo so zajele poplave. Po zadnjih poročilih so te poplave tako usodne, da so zahtevale že 34 smrtnih žrtev. Območje kraja Barmstaple je na širino 15 kvadratnih milj popolnoma preplavljeno. Sedaj je prizadetih po poplavi tudi pet mest. Voda je vdrla iz bližnjih hribov in naravnost nenadila prebivalstvo.

V BOJU ZOPER POLIO JE SAM OMAHNIL

SYRACUSE, N.Y., 17. avgusta—Thomas B. Turner, star 37 let, doma v Oswego, je bil več let na čelu gibanja, da se zberejo potrebni fond, ki naj pobijajo bolezen polio.

Turnerja je polio napadel in je tej bolezni sam podlegel. Pred letom dni je v njegovem sorodstvu postal žrtev bolezni polio tudi njegov svak.

AMERIKANCI ODBIJAJO

SEOUL, Koreja, 17. avgusta—Na hribu Bunker so kitajski komunisti s sedmim naskokom poskušali, da zavzamejo to važno postojanko. Ameriški marinci so jih sedmič odbili v borbi nož na nož. Komunistične izgube znašajo okrog 4.000 žrtev.

59. ŽRTEV PROMETA

Žrtev prometa je postal Harry Dillane, ki je stanoval na 1906 E. 105 St. Povožen je bil do smrti na križišču Chester Ave. in E. 105 St. Lansko leto je bilo ob tem času že 65 žrtev prometnih nesreč.

Dr. D. Savnik:

PEREČI PROBLEMI FRANCOŠKEGA KOLONIALNEGA IMPERIJA

(Nadaljevanje)

Položaj v Tuniziji bi se vsaj deloma lahko rešil s povečanjem industrijskih naprav in ob ustanovitvi novih industrijskih podjetij, kjer bi delavstvo dobilo zaposlitev. Toda francoski kapitalisti niso posebno zainteresirani investirati svoj kapital na "ne-sigurnem področju" v Tuniziji in se zadovoljujejo z eksploatacijo rudnikov (fosfati, železo, svinec, kosit) ter z uvažanjem industrijskih proizvodov metropolitne industrije. Zaradi tega pa je tudi razumljiv stalni deficit tunizjske zunanje trgovine, ki se je lani povzpela na 15 milijard francoskih frankov! Ta dejstva jasno govorijo, zakaj v Tuniziji ni mogoče ločiti sindikalno-razrednega boja od nacionalnega gibanja. Na tiskovni konferenci v Bruslju, kjer je sedež Mednarodne konfederacije svobodnih sindikatov, je generalni sekretar tunizjskih sindikatov konec letošnjega marca izjavil:

"Pod režimom, ki sloni na temeljih delavstva ne more doseči svojih socialnih težnj. . . . Tunizjske delavce je sedaj najvažnejši cilj upostavitve demokratskega režima, ki bo dal tunizjskemu ljudstvu svobodo, da samo ureja svoje zadeve. . . ."

Odgovor Pariza

Leta 1946 je stranka Neo-Destour očrtala svoj politični program, po katerem naj Tunizija postane neodvisna. Francozi pa naj bi dobili koncesije za vojaško, diplomatsko, kulturno in tudi trgovsko delovanje. Te svoje nacionalne težnje oslanjajo Tunizijci na dejstvo, da ima sedaj 250.000 Evropejcev (večinoma Francozov in nekaj Italijanov) skoraj popolno oblast nad tri milijoni domačinov. Ko je bila leta 1950 osnovana vlada pod predstvom Chenika, je stranka Neo-Destour prvič prenehala z opozicijo in je poslala svojega predstavnika v tunizjsko vlado, kajti pariška vlada je obljubila široke reforme, predvsem pa samoupravo pri vodenju notranje-političnih zadev.

Toda vse leto niso v Parizu napravili ničesar, zaradi česar je Chenik oktobra 1951 sam odšel v Pariz in predlagal: ustanovitev reprezentativne tunizjske skupščine, namesto sedanjega "Grand Conseil," ki je tudi mešan; in slednjič Tunizijci naj bi postopoma prevzemali vladne in upravne položaje, ki jih imajo sedaj Francozi.

Lani, 15. decembra, je prišel iz Pariza odgovor, ki so ga Tunizijci sprejeli kot očitno zavrnitev vseh svojih minimalnih zahtev. V odločbi Neo-Destoura Bourquiba se je prav tedaj vrnil v Tunis, potem ko je vse leto posvetil propagandnemu potovanju po Egiptu, Pakistanu, Indoneziji, Zedinjenih državah in Veliki Britaniji. Čim se je Bourquiba pojavil v Tunisu, so ga francoske oblasti aretirale.

Toda hkrati je prišel v Tunis tudi novi francoski generalni rezident Hauteclouque, ki naj bi zadržal "nerede" v Tuniziji s politiko "močne roke." Bourquiba je svetoval tunizjskim članom vlade, naj vložijo pritožbo pri organizaciji Združenih narodov, kar so tudi storili, toda takoj nato so bili aretirani predsednik vlade Chenik in poleg tudi ministri njegove vlade! Vojaški poveljnik general Garbay, ki je znan po tem, da je leta 1947 zadržal upor domačinov na Madagaskarju, je razglasil obsedno stanje in vojaška sodišča so prevzela tudi obravnavanje "političnih zločinov."

Tunizijci so začeli z množičnimi demonstracijami, Francozi so odgovorili z aretacijami; sledile so sabotaže, lokalni upori, napadi, haker so izvedli Franco-

zi "čiščenje" z bombardiranjem "uporniških" vasi in z vojaškimi operacijami, pri katerih se je zaradi svoje krvoločnosti izkazala posebno "Tujska legija," kjer služi veliko število nemških hitlerjevskih oficirjev in vojakov.

"Solidarnost" držav Atlantskega pakta

Za novega ministrskega predsednika je bil postavljen Salah Eddin Baccouche, človek brez posebnega političnega zaledja, ki so ga Bouquibovi pristaši ocenili kot "ministra, ki vlada po želji kolonialnih gospodarjev." Francozi so takoj ojačili svoje čete v Tuniziji, domačini so demonstrirali, upori so izbruhnili po številnih krajih dežele; skratka položaj v Tuniziji je bil nekaj mesecev skrajno napet. . . .

Naravno je, da te razmere v Tuniziji niso ostale brez odmeva v svetu. Kmalu potem, ko je Chenik poslal protest organizaciji Združenih narodov, je blok 11 arabskih in azijskih držav s posebno resolucijo zahteval, naj tunizjsko vprašanje pretresa Varnostni svet. Prve tedne aprila je to vprašanje res prišlo pred Varnostni svet, toda zaradi "solidarnosti držav Atlantskega pakta" je bila arabsko-azijska resolucija zavrnjena, da bi ne bila zaradi razprave o Tuniziji prizadeta Francija, članica Aatlantskega pakta.

Pozneje pa je arabsko-azijski blok poslal tajništvo Združenih narodov zahtevo za sklicanje izrednega zasedanja Generalne skupščine Združenih narodov, ki bi bila posvečeno tunizjskemu vprašanju; to naj bi bil protest proti sklepu Varnostnega sveta, ki ni hotel sprejeti tunizjskega problema v dnevni red svojih razprav. Arabske in azijske države imajo le malo upanja, da bi ugodili njihovi zahtevi, vendar pa predstavlja njih ponovna intervencija v prid tunizjskemu gibanju za neodvisnost močno moralno podporo svobodoljubnim Tunizijcem.

Pri zavrnitvi zahteve arabsko-azijske skupine, da naj Varnostni svet obravnava razmere v Tuniziji, se je jasno čutila roka ameriške vlade. Toda to dejstvo je vzbudilo precejšnje nezadovoljstvo ne samo v Tuniziji, Alžiru in Maroku, pač pa po vsem Srednjem vzhodu. Edini nacionalistični list, ki še izhaja v Alžiru—"La Republique Algirienne"—je ob tej priložnosti napisal, da "arabske države odslej ne bodo več gojile takšnih simpatij do Zedinjenih držav, to pa zaradi 'dvojne igre' ameriške diplomacije, ker se Američani razglajajo za nasprotnike kolonialne politike, obenem pa podpirajo Francijo in njeno nepravilno, škodljivo in brezizgledno kolonialno politiko."

Ne samo v muslimanskem svetu, pač pa tudi v samih Zedinjenih državah je taktika ameriške vlade v Varnostnem svetu naletela na močan odmev. Oba najmočnejša ameriška sindikata—CIO in AFL—sta protestirala proti ravnanju vlade Zedinjenih držav in zahtevala, naj washingtonska vlada omogoči, da "se tunizjskemu ljudstvu zagotovi resnična svoboda."

Posledica "dvojne igre"

Ta odmev in oster odpor glede ameriške politike do Francije v pogledu Tunizije je povzročil, da so v Washingtonu, kjer so zelo zainteresirani ohraniti si kolikor mogoče dober ugled na Srednjem vzhodu in v ostalih muslimanskih deželah, prav zaradi čedaje bolj oslabilenega vpliva Velike Britanije in Francije, sklenili nekoliko spremeniti svojo politiko, ki ni samo vrgla slabe luči na Atlantski pakt, pač pa je napravila očitno škodo tudi organizaciji Združenih narodov. (Dalje prihodnjič)

Ljubljana je ponosna na "Litostroj"

Delavcem in konstruktorjem ljubljanskega Litostroja se zdi danes kar smešno, ako pomislimo na svoje skrbi in delo, ko so ulivali prvo turbino za 600 konjskih sil, ki se zdaj že dolgo časa vrti v hidrocentrali Vlahovici v Bosni. Danes se jim to zdi prava igrčka!

Zdaj pa so zgradili že celo vrsto orjaških turbin, ki obratujejo v 18 hidrocentralah. V tovarni pa izdelujejo ali že montirajo sestavne dele turbine še za hidrocentral s skupno zmogljivostjo 480.000 konjskih sil. Pripravljajo pa tudi načrte turbinskih naprav še za sedem velikih hidrocentral, ki jih bodo začeli graditi prihodnja leta, s skupno zmogljivostjo 657.000 konjskih sil. Kadar bodo obratovale vse te hidrocentrale v državi, bodo pridobili električne energije za 1.224.000 konjskih sil.

Vodne turbine spadajo v vrsto najdražjih pogonskih strojev na svetu. Vsaka hidrocentrala ima drugačne pogoje glede količine vode in višine vodnega padca, kar narekuje v vsakem primeru posebno konstrukcijo in izdelavo. Zlasti drago zaračunajo inozemske tovarne izdelavo načrtov. Tako so tudi inozemske tovarne zahtevale za izdelavo načrtov za največje jugoslovansko hidrocentrarno Jابلanico znesek 100.000 dolarjev.

V teku časa pa so v Litostroju ustvarili samostojen konstruktorski kader, ki je napravil tudi načrte za Jابلanico in ki je stal samo okoli pol milijona dinarjev.

Litostroj je že dobavil turbine razen slovenskim hidrocentralam tudi še hidrocentralam v Posečanih, Mišičih, Čokonjaru, Ozlju in drugje. Te hidrocentrale pa so razmeroma majhne v primeri s turbinami, ki so jih v Litostroju že izdelali in dobavili v zadnjem času ali pa jih šele izdelujejo. Največje turbine pa bo izdelal Litostroj za hidrocentrarno v Ozreničih v Črni gori, ki bo imela štiri oregate s Peltonovimi turbinami po 104.000 konjskih sil in ki bodo največje Peltonove turbine v Evropi sploh.

Proizvodnja v Litostroju vedno in vedno narašča. V letošnjem

letu bo dosegla vrednost izdelkov že nad tri milijarde in 200 milijonov dinarjev, kar je pač mogočna številka.

Ta veliki slovenski industrijski obrat se je v zadnjih letih zelo razširil, pa še vedno raste. Sedaj ima pet proizvodnih oddelkov obdelovalnice, ki sestoji iz 12 velikih dvoran in velike montažne dvorane, sive livarne, modelne mizarne, kovačije in jeklo-livarne. Za naslednja leta pa nameravajo v Litostroju zgraditi obrat za izdelavo sestavnih delov in pločevini in veliko orodjarno s pomožnimi delavnicami.

Kako se razvija proizvodnja v Litostroju, nam tudi prav dobro povedo številke o porabi električne energije. Dočim so leta 1948 porabili le okoli 630.000 kilovatih ur, porabijo sedaj letno že nad dva milijona kilovatih ur električne energije, z novimi obrati se bo poraba električne sile še podvojila.

(Slovenska izseljenška matica)

NA VSAKEM PIKNIKU

Skoro na vsakem pikniku dobimo poleg drugih dobrot tudi znane klobasice, ki jih imenujemo frankfurters, viennisi ali, najbolj pogosto: hot dogs. Prav te dni obhajajo v Frankfurtu v Nemčiji stoletnico teh klobasic; zamislili si so jih in jih začeli prvi izdelovati mesarji v Frankfurtu pred sto leti. V teku desetletij so se razširile preko velikega dela Evrope; v Sloveniji jih menda imenujejo hrenovke.

V Ameriki so se te klobasice udomačile po letu 1893. Omenjenega leta se je v Chicagu vršila svetovna razstava in frankfurterice so predstavljale odlično evropsko delikateso. Obiskovalci razstave so jih použili tisoče, nakar so njihovo slavo raznesli širrom Amerike. Lani so jih Američani pri raznih prilikah pospravili nad 3,739 milijonov. Hot dogs! Kdaj so dobile to vroče pasje ime, ni znano.

Da imajo hot dogs dostop tudi v najvišje kroge, dokazuje dejstvo, da je pokojni predsednik Franklin D. Roosevelt na nekem privatnem pikniku pogostil pokojnega angleškega kralja in kraljico, ki sta bila v Ameriki na obisku, s hot dogs!

—NOVA DOBA

NU-LAP SIDING & ROOFING
V pastelnih barvah — Barvanje in izolacija odveč
NOBENEGA TAKOŠNJEGA VPLAČILA
36 mesecev za odplačitev — FHA pogoji
CRAWFORD CONSTRUCTION CO.
1001 KENMORE BLVD., AKRON, OHIO
Za proste proračune pokličite SH 1-7744 — SH 1-9944

Community Chest kampanja za zbiranje prostovoljnih prispevkov, s katerimi se potem vzdržuje razne dobrodelne organizacije in ustanove, se prične v Cleveland 20. oktobra in traja do 30. oktobra.

Cilj letošnje kampanje je, da se zbere v sklad \$6,850.000.

AMERISKI PROSVETNI DELAVCI V BEOGRADU

Skupina 17 ameriških prosvetnih delavcev pod vodstvom profesorja Louisa Wassermana, profesorja filozofije na vseučilišču v San Franciscu, je prispela z letalom v Beograd iz Dubrovnika. Ameriški prosvetni delavci, ki so prej obiskali Zagreb, Split in druga mesta, so se seznanjali s političnim, ekonomskim in socialnim življenjem jugoslovanskih narodov. Profesor Wasserman je ob prihodu v Beograd izjavil dopisniku Tanjuga, da je med svojim bivanjem v Jugoslaviji dobil veliko spoštovanje do jugoslovanskih narodov in da sodi, da bodo Jugoslavlani s svojo odločnostjo, s katero grade svojo državo, rešili vse probleme svojega razvoja.

ZAVOD ZA ŠOLSKO OPREMO

V Zagrebu ustanovljajo zavod za šolsko opremo, ki bo proučeval učila, šolski pribor in potrebščine za učilnice, opremo, delavnice, laboratorije itd. ter vpliv šolske opreme na pouk, vzgojo in fizični razvoj učencev. V zavodu bodo izdelovali načrte in prototipe za šolsko opremo ter idejne skice za tipizirano šolska poslopja. V ta namen bodo odpri posebne delavnice in konstrukcijske urade, uredili pa bodo tudi stalno razstavo.

Finančna sredstva za ustanovitev in stroške zavoda za šolsko opremo bodo krili iz zveznega proračuna ali pa bo zavod posloval kot proračunska ustanova s samostojnim finansiranjem, to se pravi, da bo imel lastne dohodke s prodajo načrtov in prototipov šolske opreme, izdajanjem strokovnih publikacij ter od uslug.

Kvalificirani kovaški vajenci za tovarno, ali hočete

T najboljša delovna razmera
A prilike do napredovanja
P penzijski načrt
C dodatek za življenjske stroške
O nadurno delo

Prosimo, prinesite izkaz državljanstva.
Morate biti pripravljeni delati katerikoli shift.
THOMPSON PRODUCTS, INC.
23555 Euclid Ave.
Cleveland Transit Bus št. 28

VAZNO NAZNANILO ZA DARILNE PAKETE

GIFT PARCEL SERVICE

Čenjeni javnosti sporočamo, da je trdka

CITRUS

Import — Export

Lastnik, Aleksander Goljevšček

via Torrebriana 27, — Post Box 522, Trieste

ki zaradi svoje SOLIDARNOSTI, TOČNE IN HITRE POSTREŽBE, ter dobave PRVORAZREDNEGA BLAGA, za pošiljanje paketov, PO VSEJ EVROPI, uživa SVETOVNI SLOVES, — je za naročila darilnih paketov, poverila zastopstvo znani in solidni trdki:

STEVE F. PIRNAT CO.

6516 ST. CLAIR AVE. HE 1-3500
Cleveland 3, Ohio

STANDARD PAKETI
PAKETI Z VSEBINO PO VAŠI ŽELJI
TEKSTILNO BLAGO
OBUTEV
RADIJSKI APARATI
SIVALNI STROJI
BICIKLI IN MOTORCIKLI
RAZNE DRUGE PORTEBŠČINE

Za vsa naročila paketov ter informacije, se z POLNIM ZAUPANJEM, obrnite na imenovano poverjeno trdko, mi pa jamčimo za najsolidnejšo izvršitev vseh vaših naročil.

FIRMA, CITRUS

ALEKSANDER GOLJEVŠČEK

OBISK BELGIJSKIH SOCIALISTOV

Dne 20. julija je prispela v Beograd delegacija belgijske socialistične stranke kot gost komisije za mednarodne zadeve pri CK KPJ. Delegacijo je vodil predsednik socialistične stranke Belgije Max Buset.

PRODA SE PSE

mešane pasme "police and shepherd."
Psi po \$3.00, psice po \$2.00.
Za podrobnosti se vpraša na
965 EAST 67th ST.
EN 1-7132

DELO DOBIJO MOŠKI

BLACKSMITH HAMMERSMITH

NA ODPRTEM DELU.
Plača od ure in od komada.
TOOL AND GAUGE MAKER
Podnevi. Plača od ure.
THE STEEL IMPROVEMENT AND FORGE CO.
970 EAST 64th ST.

Milling Machine

Operatorji

Turret Lathe

Operatorji

Si morajo sami vzpostaviti delo; precizno delo; plača od ure poleg visoke incentivne plače.

LE ROI CO. Cleveland

Rock Drill Division
12500 Berea Rd.

OGLAŠAJTE V ENAKOPRAVNOSTI

NAPRODAJ

Gostilna z D 2 licenco in restavracija se prod.

Nahaja se na 3533 St. Clair Ave. Izvrstna oprema in električna hladilnica. V tovarniški okolici. Zelo dober nakup. Se mora prodati. Za podrobnosti pokličite
EN 1-9386

Hartsgrove Township Rome, Ohio

Naprodaj je 50 akrov obsegajoča farma; hiša s 7 sobami, hlev, oboje z novimi strehami. Nov traktor z kultivatorjem, plug in drugo orodje. Cena zelo zmerna. Upoštevalo se bo tudi primerno zamenjavo.

Za podrobnosti se obrnite na
KOVAC REALTY
960 EAST 185th STREET
KE 1-5030

Gostilna s stanovanjem

Ima D1 in D2 licenci; vsa nova oprema; velika prednja bara, zadnja bara, hladilnik, mize, stoli, Stainless Steel sink, stanovanje s 3 sobami zgoraj; garaža za 2 avta. Nahaja se na 1/4 akru zemlje v East Trumbull, Ohio. Upoštevalo se bo tudi zamenjavo.

Za podrobnosti se obrnite na
KOVAC REALTY
960 EAST 185th STREET
KE 1-5030

DELO DOBIJO MOŠKI

FORD MOTOR CO. 17601 Brookpark Rd.

sedaj sprejema na intervju kvalificirane moške za sledeča dela:

CUTTER GRINDERS
TOOLMAKERS
ELECTRICIANS
MILLWRIGHTS
MACHINE REPAIRMEN
TINSMITHS
PIPEFITTERS
LABORERS

Izvrstna plača od ure poleg dodatka za življenjske stroške
Zglasite se osebno sedaj v
PERSONNEL BUILDING na
ENGLE RD. or BROOKPARK RD.

"OLIVER"

POTREBUJE

OPERATORJE

Z A

RADIAL DRILL PRESSES
SMALL SINGLE SPINDLE DRILL PRESSES
PRESS HELPERS
POTTER & JOHNSON
LATHE
LIBBY LATHES
TURRET LATHES—LARGE
TURRET LATHES—SMALL
LO-SWING LATHES
VERTICAL MILLING MACHINES
DIE STORAGE
OXYGRAPH
CAMOGRAPH
BLANCHARD GRINDER
HANCHETT GRINDER
BULLARD OPERATORS

Incentivna plača takoj od začetka na incentiven delu. Plačane počitnice in prazniki. Klavzula o življenjskih stroških. Avtomatično povziranje do povprečne meze. Morate biti pripravljeni delati prvi, drugi in tretji shift. 5% premije na drugem shift. 10% premije na tretjem shiftu. Upošljevalni urad je odprt dnevno od 8. do 4.30 pop.

THE OLIVER CORPORATION
19300 EUCLID AVE.

YOU can be the woman of the year

PREPARE FOR NURSING—the most needed profession for women in a National Emergency

Talk to the Director of Nurses at your local hospital, or apply to a college or hospital School of Nursing.

JANEZ JALEN

OVČAR MARKO

POVEST

(Nadaljevanje)

Podlipnik je čutil, kakor bi bil za vrat ujet v sklopeč, in Anca ga je dobro razumela: "Cena! Ne se ti treba poniževati. Pusti, bom jaz uredila. Ančka naj pride k meni."

In Ančka, ki je pravkar premišljevala, kako bi se izmuznila od doma, da bi je ne pogrešili, je kmalu nato z avtom dovoljenjem in maminimi naročili tekla k Primožu.

"Spet tiščiš v knjigo, modrijan!" ga je podražila in se zasmejala.

"Vedno in vedno se mi odpira od dobre žene in dobrega daru, sem pa ta dva lista zlepil, da bom še drugod bral."

"Prav si naredil." Ančka se je zresnila in stopila k njemu.

Marko pa se je nagnil naprej in je ves trepetal, kakor hrast, ki ga zimsko burja ukloni, in se igra in pošumeva z njegovimi premirli listi. Umirjeno in otožno je povedal: "Ančka! Uvidim, da ti ne moreš biti moja." Pa je šinil žarek veselja preko njegovega obraza: "Mamo imaš pa le in ne boš dobila mačehe in ne boš v napotje pri hiši. Bolj prav je tako, Ančka!"

CHICAGO, ILL.
FOR BEST RESULTS IN ADVERTISING CALL
DEarborn 2-3179

BUSINESS OPPORTUNITY

Real chance to buy — TV AND APPLIANCE STORE — Well established trade. Nice 6 room flat in rear for family. Best offer. See to appreciate.

HEmlock 4-3420

GROCERY and MARKET — With 2 story frame building and corner lot; garage; side street neighborhood store; forced sale, priced \$18,000.

KILdare 5-2620

TAVERN with or without building. Business district. Northwest. Restaurant possibilities. 2 story building. 2 room apartment, rear. 7 rooms, 2nd floor. Full basement. Hot water, oil heat.

CAPital 7-8786

GROCERY - MEAT MARKET — Self service. Gross \$1,000 per week. Established 40 years. Traffic St. store completely remodeled. Owner will sacrifice for quick sale. See to appreciate.

IRVing 8-4689

OREastgate 7-4235

Evenings - Sunday

Good buy — LIVE POULTRY STORE — Only selling due to ill health. Well established business. Good South Side location.

MUSEum 4-9066

Good chance to buy BAKERY & DELICATESSEN — Well established business 23 years. Same location. Closed Mondays. Selling due to illness. Act fast.

RADcliffe 3-4275

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 4 well behaved children, urgently need 5-6 room unfurnished apartment. Heat optional. Good location N. or N.W. Moderate rental. Please call Mrs. Kaiser.

DIVERsey 8-3788

RESPONSIBLE Electrician, wife, child, (expectant parents), urgently need 4-6 room unfurnished apartment. N. or N.W. Moderate rental.

EVERglade 4-7422

RESPONSIBLE Couple, 1 child and 1 baby, urgently need 5-6 room unfurnished apartment. N. or N.W. Moderate rental. Mrs. Machalowski.

BRunswick 8-0509

"Da. Mamo si mi rešil."

"Ko bi bil še Ceneka mogel."

Sedla sta tesno drug k drugemu, oba žalostna.

Pa je znova zaprosila Ančka: "Marko! Povej mi vendar, kaj sta se ata in mama pogovarjala?"

"Nak. Tega ti ne povem. Sem že prej preveč rekel."

"No, povej vse!" je silila vanj.

"Naj ti mama pove, če hoče."

"Mi ni hotela."

"Ima prav."

"Povej ti!" S pestjo je potrkavala ob mizo in hotela hiti huda.

"Se zastoni trudiš. Od mene boš zvedela nikoli." Marko je vstal in se sprehodil po hiši.

"Nikooooli?" Otožno je zategnila besedo in tudi vstala, in še enkrat ponovila: "Nikooooli? In kadar bom tvoja žena, kajne, mi tudi ne boš vsega zaupal?"

"Vse bi ti zaupal, pa sem ti že povedal, da ti ne moreš biti nikooooli moja žena." Sedaj je Marko otožno zategnil "nikooooli."

Ančka se je ujezila in je udarila ob mizo: "Kaj ti veš!" Pa se je koj umirila in šla k Marku, ga prijala za obe roki, pa ne za dlani, nad komolci, in se je široko odprtimi očmi zagledala v njegov žalostni obraz: "Marko! Meni pa nekaj pravi, da bova po vsem tem trpljenju midva še tako srečna."

VAŠI ČEVLJI

16131 ST. CLAIR AVE.

BODO ZGLEDELI KOT NOVI, ako jih oddate v popravilo zanesljivemu čevljarju, ki vedno izvrši provzorno delo.

Frank Marzlikar

ALI KASLJATE?

Pri nas imamo izborno zdravilo, da vam ustavi kašelj in prehlad. Lodi Mandel, Ph. G., Ph. C. MANDEL DRUG CO.

15702 Waterloo Rd.—KE 1-0034

Chicago, Ill.

WANTED TO RENT

RESPONSIBLE Couple, 8 year old child, need 4, 5 or 6 room unfurnished apartment. Any good location. Moderate rental.

SPaulding 2-9515

RESPONSIBLE Couple, 2 small children, urgently need 3-6 room furnished or unfurnished apartment. Good location N. or N.W. Moderate rental. Call Don Johnson, 8 to 5 p. m.

SUNnyside 4-1020

RESPONSIBLE Couple, 2 school children, urgently need 2-3 bedroom unfurnished apartment or house. Good location N. or N.W. Moderate rental.

BISHop 7-1608

FEMALE HELP WANTED

Navijalke žice in varilke z izkušnjo

PODNEVI

PRIJATELJSKO OZRAČJE

SREDNJE VELIKA TOVARNA

Sonora Radio & Television Corp.

2023 W. CARROLL AVE.

ENJOY WORKING IN A FRIENDLY ATMOSPHERE AND TOP WAGES

Will Consider High School Grad if Qualified

STENOGRAPHER

steady and conscientious.

THIS IS PERMANENT

39 HOUR WEEK

Singer Sewing Machine Co.

1019 W. JACKSON BLVD.

MOnroe 6-8440

S trepetajočimi ustmi je bolj pošepetal kakor rekel Marko: "Bog te usliši, Ančka!"

Takrat je Ančko premagalo. Parla je Marku okrog vratu in jokala. Marko pa jo je tolažil: "Ančka!—Ančka!—Ančka!—Če mi boš res kedaj za ženo dodeljena, ti povem, ko ostaneva po svatbi sama, najprej to, kaj sta se v torek večer tvoj ata in tvoja mama pogovarjala. Ančka! Naj bo z nama kakor koli, mamo imej rada. Le kako se je tvoj ata Boga bal in kakšna dobra dela je položil k božjim nogam, da mu je bila kot žena dodeljena tvoja mama. Sama sveta Ana, mati božje matere, ni mogla biti boljša."

"Saj jo imaš ti tudi hudo rad in ona tebe tudi." Ančka se je skozi solze nasmehnila.

"No, Ančka, umiri se. Objokana ne moreš skozi vas. Posebno od nas ne. Kaj bi ljudje rekli. No, Ančka! Ančka!"

Ančka si je brisala oči: "Veš, ata tudi ve, da sem šla k tebi, pa ni nič rekel. Boš videl, da bo vse dobro. Naročil je, da pridi po psa, ko so ti volkovi strgali Volkuna. Ali pa drugega kupi, bo že ata plačal."

"Volkuna so strgali volkovi," je zamišljeno ponovil Marko za Ančko in ji pokazal gradnico, pribito nad posteljo, in je vedela, kako hudo mu je za psom in je molčala. Marko pa je v spomin Volkuna pristavil: "Zvest prijatelj mi je bil, življenje je dal zame. Pa tudi vaš Koca kaže, da bo dober pes. Ali še veš, kako nama je bilo o svetem Klemenu, ko ga je ata pripeljal lepo."

"Vem, Marko."

"Bi vzel Koco, pa čemu mi bo pes?"

"Jarce bosta pasla."

"Ančka! Marko ne bo več pasel jarcev."

"Kaj pa boš začel?" Strmela je vanj. Tako čuden se ji je zdel.

Marko pa je spet malo pomolčal in šele potem povedal: "Poskusil bom dobiti službo vozaarja. Ko bi pa Rozalke in Manice ne bilo, odidem po svetu tako daleč, da bi več ne znal nazaj."

Ančka pa mu je potočila: "Marko! Kaj me nimaš več rad?"

Kar misliti si ni mogla, da bi Marka nikoli več ne videla.

Marko je očitek prav razumel: "Saj prav zato bi šel, Ančka, ker te imam preveč rad."

Ko je pa Ančka odšla in je Marko ostal sam, si je priznal, da bi ne mogel oditi po svetu, čeprav bi ne imel sestra, prav zato ne, ker ima Ančko preveč rad, čeprav bo žena drugega.

Ančka je vse natančno povedala mami, kako je opravila pri Marku. In čudno. Takrat se je prvič Podlipnik primerilo, da je čutila z Ančko, ne kakor s hčerjo, kakor s prijateljico: "Ančka! Moj Cena in tvoj Marko, oba sta prestala hudo preizkušnjo. Ti že še povem, kakšno. Oba sta tako dobra, da ju človek mora imeti rad. Medve, Ančka, ju spet sprizajnova. In potem nam bo tako

lepo." Podlipnici se je milo storilo.

"O, mama!"

Še isti dan je Podlipnica pregovorila Manico, da je peljala Koco k Primoževim. Marko psa ni mogel vrniti, že zavoljo Manice ne, da bi laže pozabila Volkuna.

V Rebro so se razpuščale kurjice in marsikateri vrtnec resja se je že razcvetel. Z obrankov na leščevju se je že kadil cvetni prah in vrba je odganjala mucke. Po Pečeh so se spet vzpenjale koze, za plotom so zablejali jarci.

Marko je pogledal, kako se suši koža od volka, ki se mu je bil v mrazu ujel v jamo, in se spomnil, da mora zaradi živine zamostiti in zasekati jamo na Gojzdecu. Vzel je sekuro in odšel na Reber kar skozi leso pri Vrbanekovem bečelnjaku.

Miren, sončen dan je bil; brez vetra. Na klopici pri bečelnjaku so sedeli Vrbanek, Jok, Tomaž in Mežkov Joža, se gredli in kadili, se pogovarjali in gledali bečele, ki so že pridno nosile obnožino.

"Marko! Sem pridi, da se pogovorimo," je poklical konjar Tomaž Marka.

Hrust mu je pritekel naproti in še potem, ko je Marko prisedel, grizel njegovo roko in se igral z njo.

In je povedal Tomaž, da ne bo več pasel konj, da se je naveličal, in da mu jih tudi treba več ni: "Pa sem premišljal, komu bi jih izročil? Marko! Ko bi bil ti kirasir in jaz tvoj polkovnik, bi ti dal za tvoj pojezd v Tržič medaljo. Ker pa ti nisi kirasir in jaz še manj polkovnik, ti ponudim, da te vsaj malo odlikujem: Pasi za mano konje."

Marko se ni maral izdati in se je izgovarjal: "Bo žorga hud."

"Boštjan ni za h konjem. Naj le z voli muka naprej."

"Saj Podrobar, srenjski špan, ne bi dovolil, ko me ne mara."

"Nima Podrobar vse besede. Če jaz rečem, da drugače ne zdravim več konj, ga bodo kmetje hitro prevpili."

Marko ni vedel nobenega izgovora več in je molčal. Mežkov Joža ni mogel umeti, kako da Marko noče zameniti ovčarja s konjarjem: "Zakaj še pominjšaš? Si se mar res tako na Podlipnikove jarce navezal? Verjemi, da se bo še Ančki dobro zdelo, če prevzameš konje."

Marko se ni mogel več prikrihati: "Se nisem navezal na jarce in bi koj prevzel konje, pa—ne bom več pasel."

"Kaj?" so se mu začudili.

"Mi je že Lenček iz Vrbe obljubil, da me vzame za vozaarja, če si ne premislim. In jaz si ne bom premislil."

"Krajcataljon!" se je razveselil Tomaž. "Še bolj prav, Marko. Med pastirji je konjar najvišja šarža, med vozarji pa lahko avanziraš do svojih konj in do svojega voza." Konje je nato prepustil Mežkovemu Joži, ki jih je bil noro vesel, ker se je spomnil, da se bo kot konjar pred pustom lahko oženil s Frčejevo Rezko. Koj ji je šel pravit. Prav zato ga je tudi Tomaž določil za konjarja, da še on, Tomaž, malo pripomore k Joževi in Rezkini sreči, za katero se je Bajtnikova Mica toliko trudila: "Pa naj bosta ta dva srečna, če nisva znala biti midva z Mico."

Marko je prijel Hrusta za uho, da je pes zarenčal in se naredil, kakor bi se bil razhudil: "Jok! Pri Podlipniku pa ti vprašaj za trop. Sta oba dobrih rok, on in ona. In letos imaš ti najboljšega psa in ga boš še dolgo imel, ko Volkuna ni več."

"Bom povprašal, če res ne misliš ti več pasti."

"Res ne."

Med resjem in kurjicami je šel Marko preko Rebro. Vrbanek je s prstom pokazal za njim in se zvito nasmejal:

(Dalje prihodnjič)

Zagonetna polarna svetloba

Nedavno so poročali listi o nenavadno briljantnem polarnem siju v severozapadnem delu Canade. Polarni sij ni nič nenavadnega v pokrajinah na daljnem severu proti severnemu tečaju in na daljnem jugu proti južnemu tečaju. Ta svetloba na severu se imenuje aurora borealis ali northern light, na jugu pa aurora australis ali southern light; za obe se rabi izraz aurora polaris ali polar light. V slovenščini imamo za to izraze: severni sij, južni sij in polarni sij. Severni polarni sij je dosti bolj znan kot južni, ker pokrajine proti severu, tako v Evropi kot v Ameriki, so dosti bolj obljudene kot kraji proti južnemu tečaju.

Čim bolj so kraji oddaljeni od severnega tečaja proti ravniku ali od druge strani od južnega tečaja proti ravniku, tem bolj redko vidijo polarni sij. V naših severnih državah, na primer v Minnesoti, je severni sij viden precej pogosto; po srednjih in južnih državah pa zelo redko.

Znanstveniki že dolgo študirajo izvor te svetlobe. Najnovejša teorija je, da iz vrtečega se sonca pršijo silni oblaki vodikovih plinov, ki od časa do časa presekaajo obrambno magnetično plast zemlje ter se vsipajo v zemeljsko ozračje, kjer razžarijo zemeljske kisikove pline ali drobce. To je sedanja teorija znanstvenikov; morda je pravilna, morda pa bodo znanstveniki našli drugo. Da je severni ali polarni sij v zvezi sončnimi aktivnostmi, ni dvoma. Dalje je tudi ugotovljeno, da močan polarni sij vpliva na zemeljsko elektriko in povzroča motnje v brzojavnih, telefonskih in radijskih napravah. Pravijo tudi, da se polarni sij pojavlja najbolj pogosto in izrazito na vsakih 11 let, ko so sončne pege največje.

Polarni sij je zanimiva in lepa nebesna prikazen. Izraža se z večbarvno svetlobo in v nešteto oblikah, ki se prelivajo in neprestano izpreminjajo na nebu. Igranje te zagonetne svetlobe je očarljivo. Kot že omenjeno, imajo največkrat priliko videti severni sij prebivalci severnejših krajev.

Severni sij, ki je še danes precejšnja zagonetka celo za moderne znanstvenike, je bil še bolj zagoneten za davna ljudstva severnih krajev. Razlagali so si ta pojav po svoje. Sodobni Eskimi mislijo, da se v severnem siju izražajo duhovi umrlih ljudi. Indijanci ameriškega severozapada so sklepali, da svetloba severnega sija predstavlja ognje medicincev, ki kuhajo svoje sovražnike za nekako rižoto. Davni Nordijci v severni Evropi so si v severnem siju predstavljali pohod nekih bojevitih vil. Nam se njihove domneve zdijo smešne, toda prav za prav tudi mi ne vemo o severnem ali polarnem siju dosti več kot so vedeli naši davni predniki.

—NOVA DOBA

TEKOM ČASA,

ko se zobozdravnik

nahaja na St. Clair Ave. in East 62nd St., je okrog 25 drugih zobozdravnikov v tej naselbin prakticalno in se izselilo, dočim se dr. Zupnik še vedno nahaja na svojem mestu.

Ako vam je nemogoče priti v dotiko z vašim zobozdravnikom, vam bo dr. Zupnik izvršil vama morebitna popravila na njih delu in ga nadomestil z novim. Vam ni treba imeti določeneza dozovora.

Njegov naslov je

Dr. J. V. ZUPNIK

6131 ST. CLAIR AVENUE

Tel. ENdciott 1-5013

vagal East 62nd Street; vhod

samo na East 62nd Street.

Urad je odprt od 9.30 zj.

do 8. zv.

Dr. J. V. ZUPNIK

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Moške srajce: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

Pri moških oblekah pa se začenja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

Približna metrična dolžina po ameriški meri:

1 centimeter — 0.3937 inča.
1 meter — 3.2088 čevlja
1.0936 jarda.
1 kilometer — 0.6214 "statutne" milje oziroma dolžina milje sprejeta potom zakonodaje.
1 kilometer na vodni površini je 0.5369 "nautical" milje.

KOROŠKI OTROCI V OPATJI

V Opatiji je bilo na tritedenskem letovanju 80 slovenskih delavskih otrok iz Koroške. Pobudo za njihovo letovanje je dal svet za prosveto in kulturo Ljubljanske republike Slovenije, organizirala pa ga je AFŽ slovenske Koroške. V spremstvu otrok sta tudi koroški učitelji in vzgojitelj. Ob prihodu so imeli prireditev v pionirskem domu v Opatiji, ki so ji prisostvovali tudi pionirji iz Opatije. Otroci so bili nastanjeni v hrvatski osemletni Na pobudo mestnega komiteja KP Hrvatske v Opatiji so otroci obiskali tovarne na Reki in priredili več prireditev. Po odhodu te skupine je prišla druga skupina avstrijskih otrok s Koroškega.

Don't gamble with fire—the odds are against you!

"I've just heard a wonderful story...and it's about you!"

MRS. ORLA DE HAVILLAND

Do you know why your ears were burning a bit ago? I was listening to a wonderful story, about a Defense Bond owner. A thrifty, patriotic person, one I respect and admire. You are writing the most exciting success story the world has ever seen. And I'm proud of it, for you see, I'm on the same team. I'm a Defense Bond owner, too.

I wonder if you know all the good things that Defense Bonds mean to us. For example:

FIRST—Thanks to new Treasury regulations, every Series E Bond we buy begins earning interest after only 6 months. It earns 3% interest compounded semiannually when held to maturity. It reaches full maturity value earlier (9 years 8 months) and the interest it pays is now bigger at the start.

SECOND—Every Series E Bond we own can now go on earning interest for 10 more years after it reaches the original maturity date—without our lifting a finger!

THIRD—During the 10-year extension period, every unmaturing bond earns at the new, higher interest rate (average 3% compounded semiannually). Our original \$18.75 can now pay us back \$33.67. \$37.50 pays back \$67.34. And so on.

FOURTH—When we make ourselves and our families economically secure through buying bonds, we're helping to build the great economic strength that backs up our national defense. And this is the best security our money can buy. For after two world wars we have found that peace is for the strong!

U. S. Defense Bonds are one of the easiest, most convenient forms of saving ever invented. For through the Payroll Savings Plan where you work, you can buy bonds on a time payment plan. Just specify the payments, as large or as small as you like, and they will be automatically set aside from your salary. This way you save the money before you spend it. And millions of people have found this is one sure way to save.

Peace is for the strong...for peace and prosperity (save with U.S. Defense Bonds!)

The U. S. Government does not pay for this advertising. The Treasury Department thanks, for their patriotic donation, The Advertising Council and

ENAKOPRAVNOST